

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ Entrepreneurial Characteristics of Students in Phetchabun Province

รุ่งลักษณ์ ดีแจ่ม¹ สาวิตรี วงศ์สุรเศรษฐ์² และดอกอ้อ ขวัญนิน³

Rungluksana Deejam¹, Sawitree Wongsurasate² and Dokoo Khunwnin³

¹อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ

^{2,3}ผู้ร่วมวิจัย คณะวิทยาการจัดการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 418 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ 6 ด้าน คือ นวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง ความสามารถในการแข่งขัน การมุ่งการเรียนรู้ การมุ่งความสำเร็จ และความคิดสร้างสรรค์ มีค่าระดับปานกลาง และมีนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบทดสอบระดับสูง ส่วนใหญ่มีครอบครัวได้ประกอบธุรกิจ ได้รับการเรียนรู้ด้านธุรกิจตั้งแต่อายุยังน้อย ได้เดินทางไปหลายจังหวัดกับครอบครัว เห็นสินค้าที่แตกต่างจากท้องถิ่นด้วยการเดินทาง และการมีสังคมผ่านเครือข่ายออนไลน์

คำสำคัญ : ผู้ประกอบการ

Abstract

The objective of this research was to survey entrepreneurial characteristics of students in Phetchabun province. The sample consisted of 418 students. The research instruments used were a survey form and in-depth interviews. The statistic methods used for analyze data were mean, standard deviation and content analysis.

For the students who tested high for these characteristics, most came from a family with a family business and were trained in business from an early age, traveled extensively with family, were exposed to products differing to those available locally or were members of an online marketing network community.

Keywords : Entrepreneurs

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)ในการเป็นรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน และก่อให้เกิดการจ้างงานของท้องถิ่น SMEs มีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่มีจำนวนประมาณร้อยละ 99 ของธุรกิจทั้งหมด(สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550 น. 6-7) รวมถึงการจะก้าวเข้ามาประกอบธุรกิจได้อย่างมั่นคงเมื่อได้รับการเรียนรู้และคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถพัฒนาได้เมื่อเริ่มจากการปลูกฝังความรู้ การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความสนใจเป็นผู้ประกอบการที่จะสร้างสรรค์ธุรกิจในชุมชน คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จในธุรกิจ

การเข้าใจและเรียนรู้กับนักเรียนซึ่งเป็นวัยเรียนจะช่วยให้เริ่มปรับเปลี่ยนคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและต่อยอดพัฒนาทักษะสำคัญที่จะทำให้เลือกอาชีพที่เหมาะสมแก่ตนเองที่สามารถสร้างสรรค์ การวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อค้นพบของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเรียนการสอนที่สอดแทรกในวิชาทางด้านบริหารธุรกิจและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังสามารถนำไปวางแผนการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่กับสถานศึกษาในระดับต่างๆเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจให้แก่จังหวัดเพชรบูรณ์และประเทศไทยให้เจริญเติบโตและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรม งานวิจัย และเอกสารแนวคิดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมีหลายปัจจัยโดยที่ผู้ประกอบการอาจไม่จำเป็นต้องมีครบทุกด้าน ซึ่งโดยทั่วไปคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้(ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs, 2552)

นวัตกรรม(Innovativeness Orientation) การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ และนำออกสู่สังคม นำเสนอสู่ตลาด แสดงถึงความสามารถที่คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบ หรือไม่มีสิ่งอื่นมาทดแทนได้

ความกล้าเสี่ยง(Risk Taking Orientation) การลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แม้จะใช้เงินลงทุนไม่สูงแต่การลองผิดลองถูก ย่อมต้องแลกเปลี่ยนระหว่างความสำเร็จและความล้มเหลวจากการลงทุนนั้นได้

ความสามารถในการแข่งขัน(Competitive Aggressiveness) มีความพยายามทำในสิ่งที่แตกต่างเหนือคนอื่น ๆ อาจจะมีรางวัลหรือไม่มีรางวัล แสดงความท้าทายและสร้างเสริมผลักดันความสามารถของตนเองให้สูงขึ้นต่อไป

การมุ่งการเรียนรู้(Learning Orientation) มีการใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา โดยเฉพาะความรู้ข้อมูลการตลาด เศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย

การมุ่งความสำเร็จ(Achievement Orientation) ความมุ่งมั่นในการใช้สติปัญญา ความสามารถทั้งหมด การทุ่มเททำงานหนักให้กับงานเพื่อบรรลุความสำเร็จ ตามที่วางเป้าหมายไว้โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบาก

ความคิดสร้างสรรค์(Creativity Thinking) เป็นผู้เอาประสบการณ์ที่ผ่านมามาปรับใช้ วิธีการที่ดีกว่าเดิม มีความพยายาม ขยายองค์ความรู้รวมทั้งการนำแนวคิดที่เป็นประโยชน์ของผู้อื่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่(Hodgetts and Kuratko, 1995, pp. 31-36)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเลือกคุณลักษณะที่มีความสำคัญและสัมพันธ์กับความสำเร็จ 6 ด้าน คือวินัย อดทน ความกล้าเสี่ยง ความสามารถในการแข่งขัน การมุ่งการเรียนรู้ การมุ่งความสำเร็จ และความคิดสร้างสรรค์(รัชจรินทร์ พรชัยวิเศษกุล และคณะ, 2546; รอยชิตา เณลิ้มไทย, 2552; เจน จันทรสภาแสน, 2557; Lambing and Kuehl, 2003; Scarborough, 2003; Krauss, Frese, Friedrich and Unger, 2005; Dess, Lumpkin and Eisner, 2007; Amran et al., 2010)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาวิจัยนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และได้ใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 396 คน โดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์(Item Objective Congruence Index: IOC) มีค่าสูงกว่า 0.5 (Rovinelli and Hambleton, 1977 : 49-60) และปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเชื่อมั่น(Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า 0.82

การคิดระดับคะแนนของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการแต่ละข้อคำถามตอบว่าใช่ แปลเป็น 1 คะแนน และตอบว่าไม่ใช่หรือไม่แน่ใจ แปลเป็น 0 คะแนน ซึ่งคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการแต่ละด้านมี 5 ข้อคำถาม ผู้วิจัยได้แปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยแบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กับนักเรียนจำนวน 22 คน เป็นการสัมภาษณ์ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้การตอบคำถามมีความอิสระนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากที่สุด โดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 คนเช่นกัน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ การค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์(Crosstab) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ผลการวิจัย

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1)นวัตกรรม	2.52	1.05	น้อย
2)ความกล้าเสี่ยง	3.49	1.56	มาก
3)ความสามารถในการแข่งขัน	3.01	1.12	ปานกลาง
4)การมุ่งการเรียนรู้	3.37	1.74	ปานกลาง
5)การมุ่งความสำเร็จ	4.46	1.82	มากที่สุด
6)ความคิดสร้างสรรค์	4.11	1.30	มาก
รวม	3.49	1.01	มาก

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 แสดงถึงนักเรียนมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการต่างกันมาก และคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการแต่ละด้านมีการกระจายมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีด้านการมุ่งความสำเร็จในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.46 และ 4.11 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการน้อยที่สุดคือ ด้านนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยคะแนน 2.52 อยู่ระดับน้อย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1)นวัตกรรม	2.28	0.97	น้อย
2)ความกล้าเสี่ยง	2.76	1.05	ปานกลาง
3)ความสามารถในการแข่งขัน	3.27	1.21	ปานกลาง
4)การมุ่งการเรียนรู้	3.71	1.19	มาก
5)การมุ่งความสำเร็จ	4.57	0.89	มากที่สุด
6)ความคิดสร้างสรรค์	4.78	0.76	มากที่สุด
รวม	3.56	0.83	มาก

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีด้านความคิดสร้างสรรค์ ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การมุ่งความสำเร็จ โดยมี

ค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.78 และ 4.57 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการน้อยที่สุดคือนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยคะแนน 2.28 อยู่ระดับน้อย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1)นวัตกรรม	2.76	1.13	ปานกลาง
2)ความกล้าเสี่ยง	4.22	1.52	มากที่สุด
3)ความสามารถในการแข่งขัน	2.75	1.10	ปานกลาง
4)การมุ่งการเรียนรู้	3.03	1.72	ปานกลาง
5)การมุ่งความสำเร็จ	4.35	1.69	มากที่สุด
6)ความคิดสร้างสรรค์	3.44	1.43	มาก
รวม	3.43	1.29	มาก

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำแนกแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีด้านการมุ่งความสำเร็จในระดับมากที่สุด รองลงมาคือความกล้าเสี่ยง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.35 และ 4.22 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการน้อยที่สุดคือ ความสามารถในการแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยคะแนน 2.75 อยู่ระดับปานกลาง

สรุปและวิจารณ์ผล

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงถึงนักเรียนมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการต่างกันมาก และคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการแต่ละด้านมีการกระจายมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีด้านการมุ่งความสำเร็จในระดับมากที่สุด ซึ่งมีคุณลักษณะของพันเอกฮาร์แลนด์ แซนเดอร์ส (Harland Sanders, cited in Lundberg, 1994 : 295-297) เจ้าของ KFC มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะประสบความสำเร็จ รองลงมาคือด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการน้อยที่สุดคือ ด้านนวัตกรรม สอดคล้องกับ Scarborough (2003) ลักษณะพฤติกรรมที่ผู้ประกอบการจะถูกวางเงื่อนไขทางวัฒนธรรมและถูกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับรอซิดา เกลิมไทย (2552) ลักษณะบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีเชาวน์จิตอัจฉริยะ ภูมิความรู้ความชำนาญบุคลิกผู้ประกอบการ ส่งผลด้านความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมที่ต้องส่งเสริม

นักเรียนที่มีคะแนนจากแบบทดสอบระดับสูง ส่วนใหญ่มีครอบครัวได้ประกอบธุรกิจที่ได้รับการเสริมประสบการณ์ช่วยเหลือครอบครัวทำการประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจน จันทรสุภาเสน (2557) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่กำลังเริ่ม เป็นผู้ที่กำลังแสวงหาโอกาสทางธุรกิจที่มีแนวโน้มจะ

เป็นผู้ประกอบการในอนาคต ได้รับการเรียนรู้ด้านธุรกิจตั้งแต่อายุยังน้อย ได้ร่วมเดินทางไปหลายจังหวัดกับครอบครัว เห็นสินค้าที่แตกต่างจากท้องถิ่นด้วยการเดินทาง และการมีสังคมผ่านเครือข่ายออนไลน์

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้พัฒนาความรู้ด้านวิชาการ และงานวิจัย ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้เสียสละเวลาให้ คำสัมภาษณ์ และข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- เจน จันทรสภาเสน. (2557,พฤศจิกายน-เมษายน). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการทางด้านการท่องเที่ยว**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. ปีที่ 3(2), หน้า 25-31.
- ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก :
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=415580> (วันที่ค้นข้อมูล : 5 พฤษภาคม 2558).
- รัชจิรินทร์ พรชัยวิเศษกุล, วิวรรณรักษ์ จรัสวิริยะกุล, อัญชลี วิสุทธีมรรค และสุรัตน์ พิชัย. (2546). **การศึกษาวิชาญคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ**. รายงานเสนอต่อสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- รอชิตา เถลิ้มไทย. (2552). **ลักษณะบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีเขาวนจิตอัจฉริยะ ภูมิความรู้ความชำนาญ บุคลิกผู้ประกอบการ และความสำเร็จในการประกอบการของผู้ประกอบธุรกิจประเภทโรงแรมแบบอิสระในเขตชะอำและหัวหิน**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2550). **แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550-2554)**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- Amran Awang, Abdul Rashid Said Asghar, and Khairul Anwar Subari. (2010). **Study of Distinctive Capabilities and Entrepreneurial Orientation on Return on Sales among Small and Medium Agro-Based Enterprises(SMAEs) in Malasia**. International Business Research, 3(2), 34-48.
- Dess,G. G., Lumpkin G.T. and Eisner, A.B. (2007). **Strategic management : Text & Case (3rd Ed.)**. Boston : McGraw-Hill.
- Hodgetts, R. M. and Kuratko, D. R. (1995). **Effective Small Business Management**, The Dryden Press, Fort Worth, pp. 31-36.
- Krauss, S. I., Frese, M., Friedrich, C. and Unger, J. M. (2005). **Entrepreneurial orientation: A psychological model of success among southern African small business owners**. European journal of work and organizational psychology, 14(3), 315-344.

- Lambing, A., Kuehl, C. R. (2003). **Entrepreneurship** (3th Ed.). New Jersey : Pearson Education Inc.
- Lundberg, Donald E. (1994). **The Hotel and Restaurant Business**. New York : Van Nostrand Reinhold.
- Rovinelli, R. J., and Hambleton, R. K. (1977). **On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity**. Dutch Journal of Educational Research, 2, 49-60.
- Scarborough, Z. W. (2003). **Effective small business management an entrepreneurial approach** (7th Ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.